

Retningslinjer for et trygt Hyperion

Vedtatt av sentralstyret 22.02.2023

Mål og definisjoner

Hyperion utgjør et stort og viktig sosialt fellesskap i livet til mange unge mennesker. Forbundets formål er å skape et mer fantastisk samfunn, med rom til lek, spill og fantasi. Derfor er det viktig at forbundet er en trygg organisasjon. En trygg organisasjon er et trygt fellesskap for alle deltakere på aktiviteter og arrangementer, og for alle som er tillitsvalgte, ansatte, eller bidrar frivillig til organisasjonen. Disse retningslinjene har som mål å skape trygge rammer for all aktivitet i regi av Hyperion. Det overordnede målet for Hyperions arbeid er at alle skal føle seg trygge, ivaretatt og respektert i organisasjonen, så vel som på alle arrangementer og aktiviteter til forbundet, at ingen skal ha ubehagelige opplevelser av noen art i forbindelse med Hyperion.

Tillitsvalgte i sentrale ledd, regionslag og interesseforbund, frivillige på Hyperions arrangementer, honorerte og ansatte skal signere retningslinjer for et trygt Hyperion ved påbegynt arbeid. Brudd på disse retningslinjene skal meldes til ansvarlig behandler for varslinger. Disse retningslinjene gjelder for alle som er en del av Hyperion, om det er frivillige, tillitsvalgte, medlemmer eller andre.

Dette dokumentet angir definisjoner, regler og rutiner dersom det forekommer overgrep, trakassering eller annen grenseoverskridende atferd i tilknytning til Hyperions arrangement eller aktiviteter. Dokumentet består av to deler, hvor den første beskriver håndtering av varsler og den andre beskriver ansvarsfordeling og øvrige tiltak. Retningslinjene omhandler følgende forhold:

- *Diskriminering:* Ingen skal negativt forskjellsbehandles på bakgrunn av alder, kjønn, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, religion, livssyn, seksuell orientering, funksjonsevne, sosial status, økonomisk status, etnisk tilhørighet, hudfarge, nasjonalitet og politisk ståsted. Definisjonen er ikke begrenset til faktorene nevnt tidligere.
- *Seksuelle overgrep:* Seksuelle handlinger og seksuell omgang gjort av en person mot en annen uten samtykke. For eksempel i en relasjon av tillit eller tvang.
- *Grenseoverskridende seksuell atferd:* Handlinger som bryter de grenser som en person har for å beskytte sin egen integritet, for eksempel uønskede seksuelle tilnærmelser, oppfordring om seksuelle tjenester, verbal eller kroppslig atferd av seksuell natur som oppleves ydmykende og/eller invaderende.

- *Seksuell trakassering:* Seksuell trakassering er uønsket oppmerksomhet basert på kropp, kjønn og seksualitet, som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom. Oppmerksomhet omfatter både verbal og fysisk atferd. Gjentakelse etter uttrykt misnøye er hovedforskjellen mellom grenseoverskridende atferd og trakassering, men er ikke begrenset til dette. Dette inkluderer forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn eller kjønnsidentitet, og kan i de tilfeller betegnes som kjønnsmobbing.
- *Mobbing og ekskludering:* Når én eller flere, gjentatte ganger og over en viss tid, med hensikt påfører, eller prøver å påføre, en annen person skade eller ubehag. Det kan utføres med fysisk kontakt, ved ord eller på andre og mer indirekte måter. Dette inkluderer ekskludering, utfrysning og bevisst utestenging.
- *Maktubalanse:* Forhold og handlinger omfattet av retningslinjer for et trygt Hyperion hvor en av partene involvert er av høyere alder, verv eller maktposisjon vil være skjerpene i en behandling.
- *Digitale rom:* Handlinger omfattet av retningslinjer for et trygt Hyperion omfatter også hendelser på digitale plattformer, og skal tas like alvorlig som fysiske hendelser.
- *Økonomiske forhold:* Saker av økonomisk natur skal også omfattes av og behandles på lik linje med andre hendelser og varsler, så langt som mulig.

Håndtering av varsler

Som tillitsvalgt, ansatt eller frivillig i Hyperion kan du oppleve at andre kommer til deg med et varsel, enten som tredjepart eller direkte. Det er derfor viktig at du er kjent med varslingsrutinene og hvordan du håndterer et eventuelt varsel.

Hva gjør jeg hvis jeg mottar varsler eller mistanke?

Under finner du en rekke punkter som skal veilede deg dersom noen kommer til deg med et varsel. Du kan når som helst kontakte Generalsekretær dersom du er usikker på hvordan en situasjon skal håndteres. Dersom Generalsekretær er involvert eller utilgjengelig skal du ta kontakt med Styreleder. Det viktigste er at ingen føler seg alene og at alle i forbundet vet hvor man kan få hjelp.

1. Lytt nøye, bekreft det du har hørt med varsler og opptre rolig. Ta gjerne notater enten under samtalen (om det er naturlig) eller umiddelbart etterpå. Det kan være en sterk opplevelse å bli kjent med andres krenkelser. Det skal, hvis det er praktisk mulig, alltid være to tilstede ved mottak av melding. Forsøk å opptre rolig.
2. Sikre om nødvendig situasjonen for den utsatte, og kontakt aldri den som anklages. Alle som forteller om overgrep, skal ivaretas av den som får den første betroelsen inntil andre overtar. Gi trygghet, slik at den utsatte opplever å bli trodd.
3. Du er pliktig å informere videre til varslingsutvalget, og kan derfor ikke love å holde informasjonen hemmelig. Du skal ikke gi informasjon videre til noen andre enn varslingsutvalget.
4. Kontakt Generalsekretær og informer om situasjonen umiddelbart eller så fort det lar seg gjøre. Generalsekretær, sammen med varslingsutvalget, er ansvarlig for videre behandling av saken. Hvis den utsatte er under 15 år skal foresatte/verge, eventuelt barnevern, varsles. Dersom den utsatte er mellom 15 og 18 år skal kontakt med foreldre skje etter dialog med den utsatte. Dersom saken gjelder Generalsekretær, skal den som har mottatt mistanke, melding eller anklage kontakte Styreleder.
5. Dersom overgrep eller overskridelser avdekkes under en aktivitet eller arrangement:
 - a. Varsle umiddelbart ansvarlig for Trygg på arrangementet (HMS/Sikkerhetsansvarlig) eller Generalsekretær direkte eller på telefon. Hvis dette ikke er mulig, kontakt Styreleder eller arrangementansvarlig. Kontaktinformasjon til disse skal alltid tilgjengeliggjøres for alle deltakere.
 - b. Vurder om det er behov for psykisk eller fysisk helsehjelp til den som er utsatt. Ved alvorlige overgrep skal man bistå den utsatte med besøk til overgrepsmottak for å blant annet sikre bevis.

Videre saksgang

Det vil alltid være flere personer som er berørt når det kommer en mistanke eller en anklage om grenseoverskridende adferd og/eller overgrep. Alle bør bli ivaretatt. Spesielt gjelder dette den utsatte og den mistenkte/anklagede. Hensynet til den utsatte vil ha forrang i fasen hvor saken undersøkes.

Videre saksgang består av individuelle møter med de berørte partene for å få klarhet i hva som har skjedd, vurdering om forholdet skal politianmeldes og vurdering om forholdet skal få konsekvenser for den mistenkte.

1. Varsel mottas og undersøkes. Hyperion skal ikke etterforske, men få klarhet i om forholdet er et lovbrudd og om det skal anmeldes. I de fleste saker vil den utsatte få bestemme om vedkommende ønsker at forholdet anmeldes. I særs grove tilfeller må varslingsutvalget eller forbundets ledelse vurdere om forholdet vil anmeldes selv om den utsatte ikke ønsker dette, for at politiet skal kunne sette i gang en etterforskning.
2. Hvis forholdet som det blir varslet om politianmeldes vil, som hovedregel, ikke den som er mistenkt bli kontaktet før politiet er ferdig med sin etterforskning. Dette for å sikre bevis og at politiet får første samtale med involverte parter. Unntak fra dette er ved behov for å midlertidig suspendere personer mens varslingsutvalget får oversikt over saken.
3. Etter at politiet er ferdig med sin etterforskning vil organisasjonen også avgjøre hva som er videre konsekvenser for den mistenkte. Det skal oppnevnes kontaktpersoner for den utsatte og for den mistenkte/anklagede.
4. Det kan oppnevnes ressurspersoner for andre involverte og det skal tilstrebes god informasjonsflyt til de deler av organisasjonen der det er nødvendig. Kontakt- og ressurspersonene kan ikke ha tilknytning til eller interesser i den aktuelle saken.
5. Når saken er ferdigbehandlet i politi og rettsinstanser eller i de saker hvor det ikke foreligger en politianmeldelse, vil varslingsutvalget arrangere møter med alle berørte parter. Det er viktig at alle berørte parter får mulighet til å uttale seg og bli hørt på lik linje. Når en anklaget part ikke ønsker å forklare seg for organisasjonen vil varslingsutvalget kunne konkludere på bakgrunn av de fakta de har i saken. Når den utsatte ikke ønsker å forklare seg vil saken bli henlagt.
6. Dersom en part er uenig med varslingsutvalgets konklusjon, kan den ankes til Arbeidsutvalget. Dette må skje innen én uke etter at parten fikk kjennskap til avgjørelsen. Ankesaker vil bli diskutert under samme taushetsplikt varslingsutvalget fungerer under. Alle saksdokumenter vil bli fremlagt Arbeidsutvalget og de har da rett til å få kjennskap om alle saksforhold. Arbeidsutvalgets avgjørelse er endelig.

Sanksjoner

Når tillitsvalgte er involvert

- a. Suspensjon: En sentral tillitsvalgt i Hyperion som blir anklaget, mistenkt eller anmeldt for alvorlig seksuell grenseoverskridende atferd eller overgrep vil som hovedregel bli midlertidig suspendert fra verv og oppgaver, inntil saken er avklart med politi, rettsinstans og i organisasjonen. Suspensjon vil også gjelde deltakelse på arrangementer og for anmeldte forhold utenfor Hyperion. Suspensjonen vil stå inntil et nytt vedtak er fattet. Det er arbeidsutvalget etter innstilling fra varslingsutvalget som fatter vedtak.
- b. Sentralt tillitsvalgte som har begått alvorlige brudd på disse retningslinjene kan bli ekskludert etter vedtak i Arbeidsutvalget. Personer som har blitt valgt til verv av Sentralstyret eller Arbeidsutvalget kan ved alvorlige brudd fratras sitt verv/ekskluderes ved vedtak av samme organ. Arbeidsutvalget kan ved vedtak nekte personer å delta på forbundets arrangementer. Vedtak fattet av Arbeidsutvalget kan ankes til Sentralstyret, som er siste klageinstans. Dersom en tillitsvalgt som har begått alvorlige brudd på retningslinjene nekter å fratse sitt verv skal det fremmes mistillitsforslag i tråd med vedtektenes §13-2.

Generelle sanksjoner, gjelder alle

- a. Hvis varslingsutvalget, eller tillitspersoner på arrangement, mottar et varsel på et arrangement skal de videre diskutere mulige sanksjoner. Hvis det konkluderes med at et forhold er kritikkverdig kan følgende sanksjoner vurderes:
 - i. Muntlig eller skriftlig advarsel
 - ii. Fjerning av den anklagde part fra arrangementet
 - iii. Offisielt råd og dialog til anklagedes medlemsforening
 - iv. Midlertidig utestengelse av anklagde fra alle arrangementer
 - v. Begrensninger i hvilke arrangementer anklade får delta på
 - vi. Permanent utestengelse fra anklagde fra fremtidige arrangement i Hyperion
 - vii. Eksklusjon fra forbundet
- b. Punkt i og ii kan ansvarlige arrangører fatte vedtak på av eget initiativ. Punkt iii til vii må vedtas av Arbeidsutvalget, eller et høyere organ.

Retningslinjer dersom den anklagede er ansatt i Hyperion

Når en ansatt er mistenkt/anklaget/anmeldt er det arbeidsgiver ved Generalsekretær som håndterer saken i tråd med de arbeidsrettslige reglene på området. Dersom anklagen gjelder Generalsekretær, eller Generalsekretær har betydelige interesser i saken eller på en annen måte er involvert, skal saken håndteres av Styreleder.

Ansvarsfordeling og øvrige tiltak

Beredskap

Hyperion skal ha en oppdatert og detaljert beredskapsplan. Planen skal dekke mulige situasjoner både på arrangementer og ellers i organisasjonen, og skal inneholde en risikoanalyse. Det skal i tillegg utarbeides risikoanalyser ved hvert enkelt arrangement. Generalsekretær er øverste ansvarlige for beredskap i forbundet og skal utarbeide og oppdatere beredskapsplanen årlig. Disse retningslinjene skal fungere som et vedlegg til beredskapsplanen.

- Det skal alltid legges til rette for at Varslingsplakaten er lett tilgjengelig for deltakere på arrangement

Opplæring av tillitsvalgte, ansatte og frivillige

Alle ansatte i forbundet skal få opplæring i disse retningslinjene og øvrige rutiner for Trygg-arbeidet. Tillitsvalgte og frivillige ved arrangementer skal få opplæring før et arrangement gjennomføres. Generalsekretær er ansvarlig for at opplæringen gjennomføres. Retningslinjene skal alltid være tilgjengelige i fysisk form for alle frivillige under et arrangement. Tillitsvalgte i regionslag, interesseforbund og i medlemsforeninger skal få tilbud om opplæring minst én gang i året. I tillegg skal alle deltakere på arrangementer få en innføring i varslingsplakaten og rutiner ved starten på et arrangement.

Opplæringen skal ha følgende mål:

- Alle ansatte, tillitsvalgte og frivillige kjenner til retningslinjene og rutinene ved håndtering av varsler. Alle skal være bevisste på og respektere hverandres og deltakeres integritet og grenser.
- Alle ansatte, tillitsvalgte og frivillige skal kjenne til forbundets verdier, etikk og kjøreregler. Alle skal vite hvordan det skal varsles og hvem det skal varsles til dersom de observerer eller opplever handlinger som bryter med retningslinjene.

Varslingsrutiner for medlemsforeninger

Det er ønskelig at Hyperions medlemsforeninger har egne varslingsrutiner og er bevisst det felles ansvaret som ligger i å skape en trygg organisasjon. Hyperion skal ha oppdaterte varslingsrutiner som kan fungere som en standard for alle medlemsforeninger. Ønsket vil alltid være å løse tvister på lavest mulig nivå, men anbefalingen er at samtidig at medlemsforeninger inkluderer Generalsekretær som saksbehandler i varslingssaker, både i retningslinjer og i praksis. Terskelen skal alltid være lav for å søke hjelp hos Generalsekretær i vanskelige situasjoner.

Dersom Hyperion sentralt eller varslingsutvalget mottar et varsel tilknyttet en medlemsforening eller et arrangement i regi av en medlemsforening er de pliktige til å behandle varselet sentralt på lik linje som om det var et sentralt arrangement. Den aktuelle medlemsforeningen skal informeres om at et varsel er mottatt, men ingen sensitiv informasjon skal deles med dem. Etter ferdig behandling sentralt kan medlemsforeningen kontaktes for en innføring av eventuelle sanksjoner, men det skal fortsatt medgis minst mulig informasjon om både varsleren og anklagde.

Organisasjonskultur

For å sikre at Hyperion er en trygg organisasjon for alle ansatte, tillitsvalgte, frivillige, medlemmer og deltakere på arrangementer, er det viktig å bygge en god organisasjonskultur hvor trygghet står i sentrum. Forbundets ledelse skal hele tiden ha et fokus på trygghet og disse retningslinjene gjennomgående i alle aktiviteter. Opplæringstiltakene som beskrevet ovenfor er en viktig del av dette. Generalsekretær har ansvar for at det utarbeides et årshjul som inneholder både opplæring og andre tiltak for å integrere retningslinjene i alle organisasjonens aktiviteter.

Ansvarsfordeling

Generalsekretær er øverste ansvarlig for organisasjonens beredskap, retningslinjene for et trygt Hyperion, varslingsplakaten, og håndtering av varsler i samråd med varslingsutvalget. Varslingsutvalget består av Generalsekretær, én ansatt og én sentralt tillitsvalgt. Sentralstyret velger den sentrale tillitsvalgte ved periodens første styremøte. De ansatte velger sin representant blant hverandre, men Sentralstyret skal orienteres om valget og har endelig beslutningsmyndighet i saken.

I tilfeller hvor varsel gjelder Generalsekretær, eller Generalsekretær har interesser i saken, tar Styreleder over Generalsekretærs ansvar knyttet til varslingen. Dersom andre i varslingsutvalget er inhabile på noen måte, velger Generalsekretær hvem som skal involveres og ikke.

Sentralstyret er ansvarlig for å holde disse retningslinjene oppdatert og skal behandle dem minst én gang i året. Ved arrangementer kan Generalsekretær delegere deler av det praktiske ansvaret, som f.eks. meddelelse av varslingsplakaten og kontaktinformasjon, til arrangementsansvarlig, HMS-ansvarlig eller andre, men varslinger skal håndteres av Generalsekretær, Styreleder eller varslingsutvalget.

Alle medlemmer av varslingsutvalget skal ha underskrevet en taushetserklæring før de regnes som en del av utvalget. Alle medlemmene i varslingsutvalget skal ha deltatt på kurs og/eller seminar om håndtering av varsler, for å sikre at de som håndterer varsler har kompetansen og tryggheten til å gjennomføre arbeidet.

Dokumentasjon underveis og signering av referat

Alle møter og all informasjon og kommunikasjon i saker skal dokumenteres skriftlig (dette inkluderer SMS-er, bilder, notater med mer) mens saken pågår slik at varslingsutvalget har mest mulig informasjon og faktagrunnlag for å fatte en beslutning. Individuelle møter mellom varsler, vitner og anklagde skal refereres og signeres i etterkant av vedkommende for å sikre at det er konsensus om hva som har blitt sagt under møtet.

Alt av informasjon, dokumenter, data, bevis eller annet materiell knyttet til saken skal håndteres i tråd med retningslinjer for GDPR. Det skal oppbevares trygt, enten det er fysisk eller digitalt, og utilgjengelig for andre enn de som deltok i behandlingen av saken. Opplevs saken som helt lukket kan detaljert informasjon forkastet på ordentlig vis, men saksbehandlings-dokumentasjonen skal oppbevares. Er det en bekymring for gjentakelse eller at saken kan dukke opp igjen på et senere tidspunkt, bør all informasjon beholdes.

Bekreftelse:

Jeg _____ bekrefter med dette at jeg har lest og forstått innholdet i Retningslinjer for et trygt Hyperion.

Jeg forplikter meg til å sette meg inn i og følge de bestemmelser og instruksjoner som til enhver tid gjelder mitt verv eller stilling. Jeg har et personlig ansvar for å følge organisasjonens vedtekter og retningslinjer på en best mulig måte og tilstrebe oppførsel som holder en høy standard.

Jeg er kjent min plikt til å varsle om kritikkverdige forhold og ikke til å dele fortrolig informasjon.

Sted og dato

Signatur